Nr 14.

Ankom till riksdagens kansli den 4 maj 1923 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa beslut, som fattats å den internationella arbetsorganisationens konferens i Genève år 1921.

Genom en den 16 mars 1923 dagtecknad proposition, nr 198, vilken i nedan angivna delar hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet, anhållit om riksdagens yttrande rörande de i nämnda protokoll omförmälda, å den internationella arbetsorganisationens konferens i Genève år 1921 fattade beslut.

Beträffande grunderna för Kungl. Maj:ts ifrågavarande hemställan får utskottet, i den mån ej redogörelse därför lämnas här nedan, hänvisa till propositionens innehåll.

De vid omförmälda konferens fattade beslut, som hänvisats till behandling av lagutskott, utgöras av följande, i översättning till svenska återgivna sex rekommendationer och sju förslag till konventioner[1]):

[1]) De med I och VI i propositionen betecknade rekommendationerna hava hänvisats till behandling av jordbruksutskottet.

II.

Rekommendation angående skydd för kvinnliga jordbruksarbetare före och efter barnsbörd.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 25 oktober 1921 till sitt tredje sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående skyddande, före och efter barnsbörd, av kvinnliga lönearbetare inom jordbruket, vilken fråga innefattas i tredje punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av en rekommendation,

antager följande rekommendation att underställas internationella arbetsorganisationens medlemmar för att av dem tagas i övervägande med hänsyn till dess förverkligande genom nationell lagstiftning eller på annat sätt jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

Internationella arbetsorganisationens generalkonferens hemställer:

att varje medlem av internationella arbetsorganisationen måtte vidtaga åtgärder för att bereda kvinnliga lönearbetare i jordbruksföretag skydd före och efter barnsbörd, likartat med det, som genom ett av internationella arbetskonferensen i Washington antaget konventionsförslag tillerkänts kvinnor, sysselsatta inom industrien och handeln; börande nu berörda åtgärder avse bl. a. rätt till ledighet från arbetet under viss tid före och efter barnsbörden samt till ersättning under samma tid, vare sig av allmänna medel eller genom ett försäkringssystem.

III.

Rekommendation angående kvinnors nattarbete inom jordbruket.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 25 oktober 1921 till sitt tredje sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående kvinnors nattarbete inom jordbruket, vilken fråga innefattas i tredje punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit att dessa förslag skola taga form av en rekommendation,

antager efterföljande rekommendation att underställas internationella arbetsorganisationens medlemmar för att av dem tagas i övervägande med hänsyn till dess förverkligande genom nationell lagstiftning eller på annat sätt jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

Internationella arbetsorganisationens generalkonferens hemställer:

att varje medlem av internationella arbetsorganisationen måtte vidtaga åtgärder till reglerande av kvinnliga lönearbetares nattarbete i jordbruksföretag på sådant sätt, att dem tillförsäkras en vilotid, som motsvarar deras kroppskonstitutions krav och ej omfattar mindre än nio om möjligt på varandra följande timmar.

IV.

Förslag till konvention angående minimiålder för barns användande till arbete inom jordbruket.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 25 oktober 1921 till sitt tredje sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående användandet av barn inom jordbruket under de obligatoriska skoltimmarna, vilken fråga innefattas i tredje punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager efterföljande förslag till konvention att ratificeras av internationella arbetsorganisationens medlemmar jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

§ 1.

Barn under fjorton år må icke sysselsättas eller arbeta i offentliga eller privata jordbruksföretag eller någon därtill hörande verksamhetsgren annat än utom de timmar, som äro bestämda för skolundervisningen, och bör dylikt arbete, där det förekommer, vara av sådan art, att det icke inverkar menligt på deras skolgång.

§ 2.

I och för praktisk yrkesutbildning må undervisningsperioderna och -timmarna regleras så, att de medgiva barns användande till lätta jordbruks- och särskilt lätta skördearbeten. Likväl må icke hela den årliga tiden för skolgång nedbringas under åtta månader.

§ 3.

Bestämmelserna i § 1 äga icke tillämpning å arbete, som av barn utföres i yrkesskolor, därest arbetet är godkänt och övervakat av offentlig myndighet.

§ 4.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola, i enlighet med bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen, delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och av honom inregistreras.

§ 5.

Denna konvention träder i kraft, så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats av generalsekreteraren.

Den är bindande allenast för de medlemmar, vilkas ratifikationer inregistrerats hos sekretariatet.

Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem den dag, då dess ratifikation inregistrerats hos sekretariatet.

§ 6.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem inregistreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

§ 7.

Under förbehåll med hänsyn till bestämmelserna i § 5 förbinder sig varje medlem, som ratificerar denna konvention, att tillämpa bestämmelserna i §§ 1, 2 och 3 senast den 1 januari 1924 samt att vidtaga erforderliga åtgärder för att göra dem effektiva.

§ 8.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att, i enlighet med bestämmelserna i § 421 av fördraget i Versailles och motsvarande paragrafer av de övriga fredsfördragen, tillämpa denna konvention på sina kolonier, besittningar och protektorat.

§ 9.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare för inregistrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år, efter det den inregistrerats hos sekretariatet.

§ 10.

Internationella arbetsbyråns styrelse åligger att minst en gång vart tionde år förelägga generalkonferensen en redogörelse för denna konventions tillämpning och taga i övervägande, huruvida det finnes anledning att på konferensens dagordning upptaga frågan om konventionens revision eller modifierande.

§ 11.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

V.

Rekommendation angående barns och unga personers nattarbete inom jordbruket.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 25 oktober 1921 till sitt tredje sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående barns och unga personers nattarbete inom jordbruket, vilken fråga innefattas i tredje punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av en rekommendation,

antager efterföljande rekommendation att underställas internationella arbetsorganisationens medlemmar för att av dem tagas i övervägande med hänsyn till dess förverkligande genom nationell lagstiftning eller på annat sätt jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

Internationella arbetsorganisationens generalkonferens hemställer:

I.

Att varje medlem av internationella arbetsorganisationen måtte vidtaga åtgärder till reglerande av barns under fjorton år nattarbete i jordbruksföretag på sådant sätt, att dem tillförsäkras en vilotid, som motsvarar deras kroppskonstitutions krav och ej omfattar mindre än tio på varandra följande timmar.

II.

Att varje medlem av internationella arbetsorganisationen måtte vidtaga åtgärder till reglerande av unga personers, mellan fjorton och aderton år, nattarbete i jordbruksföretag på sådant sätt, att dem tillförsäkras en vilotid, som motsvarar deras kroppskonstitutions krav och ej omfattar mindre än nio på varandra följande timmar.

VII.

Rekommendation angående jordbruksarbetarnas bostads- och sovplatsförhållanden.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 25 oktober 1921 till sitt tredje sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående jordbruksarbetarnas bostads- och sovplatsförhållanden, vilken fråga innefattas i fjärde punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av en rekommendation,

antager efterföljande rekommendation att underställas internationella arbetsorganisationens medlemmar för att av dem tagas i övervägande med hänsyn till dess förverkligande genom nationell lagstiftning eller på annat sätt jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

Generalkonferensen av internationella arbetsorganisationen hemställer:

I.

Att varje medlem av internationella arbetsorganisationen måtte, såvida icke redan så skett, på lagstiftningens väg eller annorledes, under beaktande av de särskilda förhållanden, klimatiska eller andra, som öva inflytande på landets jordbruk, och i samråd med vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer, där dylika finnas, reglera jordbruksarbetarnas bostads- och sovplatsförhållanden.

II.

Att dylik reglering måtte tillämpas på alla de lokaler, som av arbetsgivarna tillhandahållas arbetarna, vare sig dessa härbärgeras var för sig eller gruppvis eller jämte sina familjer och vare sig de härbärgeras i arbetsgivarnas hus eller i byggnader, som av arbetsgivarna ställts till arbetarnas förfogande.

III.

Att dylik reglering måtte innefatta följande bestämmelser:

a) Såvida ej de klimatiska förhållandena göra uppvärmning onödig, böra bostäder, avsedda för arbetarfamiljer, grupper av arbetare eller enstaka sådana, innehålla rum, som kunna uppvärmas.

b) Lokaler, avsedda för härbärgerande av grupper av arbetare, skola vara försedda med en säng för varje arbetare samt så inrättade och belägna, att de medgiva arbetarna att tillgodose snygghetens krav. Skilda lokaler skola tillhandahållas åt personer av olika kön. I familjebostäder skola lämpliga anordningar vidtagas för barnen.

c) Stall, ladugårdar eller öppna skjul må ej användas till beredande av sovplats åt arbetarna.

IV.

Att varje medlem av internationella arbetsorganisationen måtte vidtaga åtgärder för att trygga tillämpningen av här åsyftade reglering.

VIII.

Förslag till konvention angående jordbruksarbetarnas föreningsrätt.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 25 oktober 1921 till sitt tredje sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående jordbruksarbetarnas förenings- och församlingsrätt, vilken fråga innefattas i fjärde punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager efterföljande förslag till konvention att ratificeras av internationella arbetsorganisationens medlemmar jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

§ 1.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att tillförsäkra alla i jordbruk sysselsatta personer samma föreningsrätt, som tillkommer industriarbetarna, samt att avskaffa alla genom lagstiftning eller eljest vidtagna anordningar, som för jordbruksarbetarna medföra inskränkning av nämnda rättighet.

§ 2.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola, i enlighet med bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen, delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och av honom inregistreras.

§ 3.

Denna konvention träder i kraft, så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats av generalsekreteraren.

Den är bindande allenast för de medlemmar, vilkas ratifikationer inregistrerats hos sekretariatet.

Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem den dag, då dess ratifikation inregistrerats hos sekretariatet.

§ 4.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmar av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem inregistreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

§ 5.

Under förbehåll med hänsyn till bestämmelserna i § 3 förbinder sig varje medlem, som ratificerar denna konvention, att tillämpa bestämmelserna i § 1

senast den 1 januari 1924 samt att vidtaga alla erforderliga åtgärder för att göra dem effektiva.

§ 6.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att, i enlighet med bestämmelserna i § 421 av fördraget i Versailles och motsvarande paragrafer av de övriga fredsfördragen, tillämpa denna konvention på sina kolonier, besittningar och protektorat.

§ 7.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan 10 år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare för inregistrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år, efter det den inregistrerats hos sekretariatet.

§ 8.

Internationella arbetsbyråns styrelse åligger att minst en gång vart tionde år förelägga generalkonferensen en redogörelse för denna konventions tillämpning och taga i övervägande, huruvida det finnes anledning att på konferensens dagordning upptaga frågan om konventionens revision eller modifierande.

§ 9.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

IX.

Förslag till konvention angående ersättning för olycksfall i arbete inom jordbruket.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 25 oktober 1921 till sitt tredje sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående skydd för jordbruksarbetare mot olycksfall, vilken fråga innefattas i fjärde punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager efterföljande förslag till konvention att ratificeras av internationella arbetsorganisationens medlemmar jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

§ 1.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att till alla lönearbetare inom jordbruket utsträcka till-

lämpningen av de lagar och reglementen, som hava till ändamål att bereda ersättning för olycksfall till följd av eller under arbete.

§ 2.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola, i enlighet med bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och av honom inregistreras.

§ 3.

Denna konvention träder i kraft, så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats av generalsekreteraren.

Den är bindande allenast för de medlemmar, vilkas ratifikationer inregistrerats hos sekretariatet.

Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem den dag, då dess ratifikation inregistrerats hos sekretariatet.

§ 4.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem inregistreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

§ 5.

Under förbehåll med hänsyn till bestämmelserna i § 3 förbinder sig varje medlem, som ratificerar denna konvention, att tillämpa bestämmelserna i § 1 senast den 1 januari 1924 samt att vidtaga erforderliga åtgärder för att göra dem effektiva.

§ 6.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att, i enlighet med bestämmelserna i § 421 av fördraget i Versailles och motsvarande paragrafer av de övriga fredsfördragen, tillämpa denna konvention på sina kolonier, besittningar och protektorat.

§ 7.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare för inregistrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år, efter det den inregistrerats hos sekretariatet.

§ 8.

Internationella arbetsbyråns styrelse åligger att minst en gång vart tionde år förelägga generalkonferensen en redogörelse för denna konventions tillämpning och taga i övervägande, huruvida det finnes anledning att på konferensens dagordning upptaga frågan om konventionens revision eller modifierande.

§ 9.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

X.

Rekommendation angående socialförsäkring inom jordbruket.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 25 oktober 1921 till sitt tredje sammanträde

samt beslutit antaga ett förslag angående skydd för jordbruksarbetare mot sjukdom, invaliditet och ålderdom, vilken fråga innefattas i fjärde punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att detta förslag skall taga form av en rekommendation,

antager efterföljande rekommendation att underställas internationella arbetsorganisationens medlemmar för att av dem tagas i övervägande med hänsyn till dess förverkligande genom nationell lagstiftning eller på annat sätt jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

Generalkonferensen av internationella arbetsorganisationen hemställer:

att varje medlem av internationella arbetsorganisationen måtte till jordbrukets lönearbetare utsträcka tillämpningen av de lagar och reglementen, som konstituera system av försäkring emot sjukdom, invaliditet, ålderdom och andra dylika sociala risker, på villkor likvärdiga dem, som gälla för arbetarna inom industri och handel.

XI.

Förslag till konvention angående användandet av blyvitt vid målning.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 25 oktober 1921 till sitt tredje sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående förbud mot användande av blyvitt vid målning, vilken fråga är upptagen såsom sjätte punkt på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager efterföljande förslag till konvention att ratificeras av internationella arbetsorganisationens medlemmar jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

§ 1.

Varje medlem av den internationella arbetsorganisationen, vilken ratificerar denna konvention, förbinder sig, under förbehåll för de undantag, som angivas i § 2, att förbjuda användande av blyvitt, blysulfat och alla produkter, innehållande dessa färgämnen, vid invändig målning av byggnader. Från nu angivna förbud undantagas järnvägsstationer och industriella anläggningar, vari användandet av blyvitt, blysulfat eller produkt, innehållande sådant färgämne, av vederbörande myndighet, efter samråd med arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer, förklarats nödvändigt.

Användandet av vita färgämnen, innehållande högst 2 % bly, uttryckt i metalliskt bly, är dock fortfarande medgivet.

§ 2.

Bestämmelserna i § 1 skola icke äga tillämpning å dekorativ målning eller uppdragande av fina linjer eller konturer.

Varje regering skall bestämma gränserna mellan olika slag av målning samt med hänsyn till dem, i enlighet med bestämmelserna i §§ 5, 6 och 7 av denna konvention, meddela föreskrifter rörande användandet av blyvitt, blysulfat och alla slag av produkter, innehållande sådant färgämne.

§ 3.

Det är förbjudet att använda ynglingar under aderton år eller kvinnor till yrkesmässigt målningsarbete, som medför användandet av blyvitt, blysulfat eller produkt, innehållande sådant färgämne.

Vederbörande myndigheter äga att efter samråd med arbetsgivar- och arbetarorganisationerna medgiva, att målarlärlingar för sin yrkesutbildning användas till arbeten, som äro förbjudna i nästföregående stycke.

§ 4.

De i §§ 1 och 3 angivna förbud träda i kraft sex år efter dagen för avslutandet av den internationella arbetskonferensens tredje sammanträde.

§ 5.

Varje medlem av den internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att på grundval av nedan angivna principer meddela föreskrifter rörande användandet av blyvitt, blysulfat och alla slag av produkter, innehållande dylikt färgämne, i arbeten, beträffande vilka sådant användande icke är förbjudet.

I. a) Blyvitt, blysulfat eller produkter, innehållande sådant färgämne, få vid målningsarbete endast handhavas i form av pasta eller färdigberedd färg.

b) Åtgärder skola vidtagas till undvikande av den fara, som uppstår vid färgens anbringande medelst »pulverisation».

c) Åtgärder skola vid alla tillfällen, då så är möjligt, vidtagas till und-

vikande av den fara, som förorsakas av damm, alstrat genom torrslipning eller -skrapning.

II. a) Anordningar skola vara vidtagna, som för måleriarbetarna möjliggöra att under arbetets gång och efter dess slut vidtaga alla nödvändiga renlighetsåtgärder.

b) Särskilda arbetskläder skola av måleriarbetarna bäras under hela den tid, arbetet pågår.

c) Lämpliga anordningar skola vidtagas till undvikande, att de kläder, som äro avlagda under arbetet, förorenas med ämnen, använda för målningen.

III. a) Fall av blyförgiftning eller som misstänkas vara sådan förgiftning skola göras till föremål för anmälan och efterföljande läkarundersökning av läkare, utsedd av vederbörande myndighet.

b) Vederbörande myndighet skall äga att, när den så finner nödigt, påkalla läkarundersökning av arbetarna.

IV. a) Anvisningar angående de särskilda hygieniska försiktighetsmått, som böra iakttagas inom måleriyrket, skola utdelas bland måleriarbetarna.

§ 6.

Till tryggande av efterlevnaden av de föreskrifter, som meddelats i föregående paragrafer, skall vederbörande myndighet efter samråd med intresserade arbetsgivar- och arbetarorganisationer vidtaga alla de åtgärder, som den finner nödvändiga.

§ 7.

Rörande blyförgiftning bland måleriarbetare skall upprättas statistik:

a) beträffande sjuklighet, på grund av anmälan om och undersökning av alla förgiftningsfall,

b) beträffande dödlighet, enligt en metod, som godkänts av den officiella statistiska myndigheten i varje land.

§ 8.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola, i enlighet med bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen, delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och av honom inregistreras.

§ 9.

Denna konvention träder i kraft, så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats av generalsekreteraren.

Den är bindande allenast för de medlemmar, vilkas ratifikationer inregistrerats hos sekretariatet.

Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem den dag, då dess ratifikation inregistrerats hos sekretariatet.

§ 10.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisa-

tionen. Han skall likaledes notificera dem inregistreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

§ 11.

Varje medlem, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att tillämpa bestämmelserna i §§ 1, 2, 3, 4, 5, 6 och 7 senast den 1 januari 1924 samt att vidtaga erforderliga åtgärder för att göra dem effektiva.

§ 12.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att, i enlighet med bestämmelserna i § 421 av fördraget i Versailles och motsvarande paragrafer av de övriga fredsfördragen, tillämpa denna konvention på sina kolonier, besittningar och protektorat.

§ 13.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare för inregistrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år, efter det den inregistrerats hos sekretariatet.

§ 14.

Internationella arbetsbyråns styrelse åligger att minst en gång vart tionde år förelägga generalkonferensen en redogörelse för denna konventions tillämpning och taga i övervägande, huruvida det finnes anledning att på konferensens dagordning upptaga frågan om konventionens revision eller modifierande.

§ 15.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

XII.

Förslag till konvention angående tillämpningen av veckovila i industriella företag.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 25 oktober 1921 till sitt tredje sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående veckovila inom industrien, vilken fråga innefattas i sjunde punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager efterföljande förslag till konvention att ratificeras av internationella arbetsorganisationens medlemmar jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

§ 1.

Med hänsyn till tillämpningen av denna konvention skola såsom »industriella företag» anses:

a) Gruvor, stenbrott och andra anläggningar för utvinnande av mineral.

b) Företag, inom vilka varor tillverkas, förändras, rengöras, repareras, utsmyckas, färdigställas eller beredas till försäljning eller inom vilka råämnen omgestaltas, däri inbegripet skeppsbyggeri och företag för förstöring av föremål, ävensom framställning, transformering och överförande av drivkraft i allmänhet och av elektricitet.

c) Uppförande, ombyggnad, underhåll, reparation, förändring eller rivning av alla slag av byggnader, järnvägar, spårvägar, hamnar, dockor, vågbrytare, kanaler, anläggningar för inre sjöfart, vägar, tunnlar, broar, viadukter, kloaker, vattenavlopp, brunnar, telegraf- och telefonanläggningar, elektriska anläggningar, gas- och vattenverk eller andra byggnadsarbeten, ävensom förberedelse- och grundläggningsarbeten för härovan åsyftade arbeten.

d) Transport av passagerare eller gods å lands- eller järnväg eller å inre vattenväg, däri inbegripet handhavande av gods å kajer och bryggor samt i dockor och magasin med undantag likväl av transport för hand.

Ovanstående uppräkning är gjord med förbehåll för de särskilda undantag av nationell natur, vilka angivas i Washingtonkonventionen angående begränsning av arbetstiden i industriella företag till åtta timmar om dagen och fyrtioåtta timmar i veckan, i den mån dessa undantag äro tillämpliga i avseende å förevarande konvention.

Utöver vad ovanstående uppräkning giver vid handen, må, där så finnes nödvändigt, varje medlem fastställa gränslinjen mellan industri å ena samt handel och jordbruk å andra sidan.

§ 2.

Hela den personal, som sysselsättes i ett industriellt företag, allmänt eller enskilt, eller i någon gren därav, skall, med förbehåll för de undantag, som angivas i följande paragrafer, under loppet av varje tidrymd om sju dagar åtnjuta en vilotid, innefattande minst tjugofyra på varandra följande timmar.

Denna vilotid skall såvitt möjligt beredas varje företags hela personal samtidigt.

Vilotiden skall såvitt möjligt infalla å de dagar, som enligt landets eller traktens tradition eller sedvänja ägnas åt vila.

§ 3.

Varje medlem må från tillämpningen av bestämmelserna i § 2 undantaga personer, som sysselsättas i sådana industriella företag, vari endast användas medlemmar av samma familj.

§ 4.

Varje medlem äger att, med beaktande särskilt av alla tillbörliga ekonomiska och humanitära synpunkter och efter samråd med kompetenta arbetsgivar- och arbetarorganisationer, där sådana finnas, medgiva undantag (däri inbegripet suspension och avkortning av vilotid) helt eller delvis från bestämmelserna i § 2.

Dylikt samråd skall icke vare erforderligt i de undantagsfall, vilka redan beviljats med tillämpning av gällande lagstiftning.

§ 5.

Varje medlem bör, så vitt möjligt, meddela bestämmelser om vilotider till ersättning för suspension eller avkortning, medgiven enligt § 4, förutom i sådana fall, där genom överenskommelse eller sedvänja redan är sörjt för dylik vilotid.

§ 6.

Varje medlem skall upprätta en förteckning å de undantag, som medgivits enligt § 3 eller 4, samt delgiva densamma åt internationella arbetsbyrån. Sedermera skall varje medlem vart annat år meddela alla förändringar, som vidtagits i avseende å denna förteckning.

Internationella arbetsbyrån skall förelägga internationella arbetsorganisationens generalkonferens en rapport i ämnet.

§ 7.

För att underlätta tillämpningen av bestämmelserna i denna konvention skall det åligga varje arbetsgivare, direktör eller disponent:

a) att, där veckovila gives samfällt åt hela personalen, tillkännagiva dagar och timmar för gemensam vilotid antingen medelst anslag, uppsatta på i ögonen fallande sätt å arbetsstället eller å annan lämplig plats eller ock på annat av regeringen godkänt sätt;

b) att, där veckovilan icke gives samfällt åt hela personalen, medelst ett register, upprättat på sätt, som godkänts genom landets lagstiftning eller av vederbörande myndighet utfärdat reglemente, angiva de arbetare eller anställda, för vilka särskilda föreskrifter beträffande veckovila gälla samt meddela dessa föreskrifter.

§ 8.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola, i enlighet med bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen, delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och av honom inregistreras.

§ 9.

Denna konvention träder i kraft, så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats av generalsekreteraren.

Den är bindande allenast för de medlemmar, vilkas ratifikationer inregistrerats hos sekretariatet.

Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem den dag, då dess ratifikation inregistrerats hos sekretariatet.

§ 10.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem inregistreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

§ 11.

Varje medlem, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att tillämpa bestämmelserna i §§ 1, 2, 3, 4, 5, 6 och 7 senast den 1 januari 1924 samt att vidtaga erforderliga åtgärder för att göra dem effektiva.

§ 12.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att, i enlighet med bestämmelserna i § 421 av fördraget i Versailles och motsvarande paragrafer av de övriga fredsfördragen, tillämpa denna konvention på sina kolonier, besittningar och protektorat.

§ 13.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare för inregistrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år, efter det den inregistrerats hos sekretariatet.

§ 14.

Internationella arbetsbyråns styrelse åligger att minst en gång vart tionde år förelägga generalkonferensen en redogörelse för denna konventions tillämpning och taga i övervägande, huruvida det finnes anledning att på konferensens dagordning upptaga frågan om konventionens revision eller modifierande.

§ 15.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

XIII.

Rekommendation angående tillämpningen av veckovila i handelsföretag.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 25 oktober 1921 till sitt tredje sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående veckovila inom handeln, vilken fråga innefattas i sjunde punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av en rekommendation,

antager efterföljande rekommendation att underställas internationella arbetsorganisationens medlemmar för att av dem tagas i övervägande med hänsyn till dess förverkligande genom nationell lagstiftning eller på annat sätt jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

Generalkonferensen hemställer:

I.

Att varje medlem av internationella arbetsorganisationen måtte vidtaga åtgärder för att i alla handelsföretag, allmänna eller enskilda, eller grenar därav, personalen måtte kunna, med förbehåll för de undantag, varom stadgas i följande avdelning, under loppet av varje tidrymd av sju dagar åtnjuta en vilotid, innefattande minst tjugufyra på varandra följande timmar.

Konferensen hemställer, att denna vilotid, så vitt möjligt, måtte beredas varje företags hela personal samtidigt och förläggas till dagar, ägnade åt vila enligt landets eller traktens tradition eller sedvänja.

II.

Att varje medlem måtte vidtaga alla lämpliga anordningar för tillämpning av förevarande rekommendation och särskilt med hänsyn till fastställandet av de undantag, som kunna prövas nödiga. För det fall att undantag befinnas nödvändiga, hemställer konferensen, att varje medlem måtte upprätta en förteckning å dylika undantag.

III.

Att varje medlem måtte giva internationella arbetsbyrån del av den förteckning å undantag, som medgivits enligt avdelning II, och sedermera vartannat år av alla de förändringar, som vidtagits i avseende å förteckningen. Med ledning häraf skall internationella arbetsbyrån förelägga internationella arbetsorganisationens generalkonferens en rapport i ämnet.

XIV.

Förslag till konvention angående minimiålder för eldare och kollämpare ombord å fartyg.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 25 oktober 1921 till sitt tredje sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående förbud mot användande av person under aderton år till arbete i kolboxar eller eldrum ombord å fartyg, vilken fråga innefattas i den åttonde punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager efterföljande förslag till konvention att ratificeras av internationella arbetsorganisationens medlemmar jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

§ 1.

Med »fartyg» förstås vid tillämpningen av denna konvention varje i allmän eller enskild ägo varande båt, fartyg eller skepp, av vad slag som helst, vilket nyttjas i sjöfart till havs, krigsfartyg likväl undantagna.

§ 2.

Unga personer under aderton år må icke användas såsom eldare eller kollämpare ombord å fartyg.

§ 3.

Bestämmelserna i § 2 skola icke äga tillämpning å:

a) arbete av unga personer, vilket utföres å skol- eller övningsfartyg, för såvitt arbetet är godkänt och övervakas av offentlig myndighet;

b) arbete ombord å fartyg, vars huvudsakliga framdrivningsmedel är annat än ånga;

c) arbete av unga personer om minst sexton år, vilkas fysiska lämplighet därför godkänts genom läkarundersökning och vilka användas ombord å fartyg, uteslutande trafikerande Indiens eller Japans kuster; deras användande skall dock vara underkastat reglerande bestämmelser, utfärdade efter samråd med arbetsgivarnas och arbetarnas i dessa länder mest representativa organisationer.

§ 4.

I fall det befinnes nödvändigt att anställa eldare eller kollämpare i en hamn, där det icke finnes tillgång till sådana arbetare om minst aderton år, må därtill användas personer under aderton men över sexton år; i dylikt fall skola dock två unga personer anställas i stället för en erforderlig eldare eller kollämpare.

§ 5.

För att möjliggöra kontroll över tillämpningen av bestämmelserna i denna konvention skall det åligga varje fartygsbefälhavare att föra ett register eller förteckning i sjömansrullan, upptagande alla ombord sysselsatta personer under aderton år, med angivande av dagen för vars och ens födelse.

§ 6.

Besättningens anställningsavtal skola innehålla en sammanfattning av bestämmelserna i denna konvention.

§ 7.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola, i enlighet med bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen, delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och av honom inregistreras.

§ 8.

Denna konvention träder i kraft, så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats av generalsekreteraren.

Den är bindande allenast för de medlemmar, vilkas ratifikationer inregistrerats hos sekretariatet.

Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem den dag, då dess ratifikation inregistrerats hos sekretariatet.

§ 9.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds general-

sekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem inregistreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

§ 10.

Under förbehåll med hänsyn till bestämmelserna i § 8 förbinder sig varje medlem, som ratificerar denna konvention, att tillämpa bestämmelserna i §§ 1, 2, 3, 4, 5 och 6 senast den 1 januari 1924 samt att vidtaga erforderliga åtgärder för att göra dem effektiva.

§ 11.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att, i enlighet med bestämmelserna i § 421 av fördraget i Versailles och motsvarande paragrafer av de övriga fredsfördragen, tillämpa denna konvention på sina kolonier, besittningar och protektorat.

§ 12.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare för inregistrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år, efter det den inregistrerats hos sekretariatet.

§ 13.

Internationella arbetsbyråns styrelse åligger att minst en gång vart tionde år förelägga generalkonferensen en redogörelse för denna konventions tillämpning och taga i övervägande, huruvida det finnes anledning att på konferensens dagordning upptaga frågan om konventionens revision eller modifierande.

§ 14.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

XV.

Förslag till konvention angående obligatorisk läkarundersökning av barn och unga personer, som användas till arbete ombord å fartyg.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 25 oktober 1921 till sitt tredje sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående obligatorisk läkarbesiktning av barn och unga personer, använda till arbete ombord å fartyg, vilken fråga innefattas i åttonde punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager efterföljande förslag till konvention att ratificeras av internationella arbetsorganisationens medlemmar jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

§ 1.

Med »fartyg» skall vid tillämpningen av denna konvention förstås varje i allmän eller enskild ägo varande båt, fartyg eller skepp, av vad slag som helst, vilket nyttjas i sjöfart till havs, krigsfartyg likväl undantagna.

§ 2.

Till arbete å andra fartyg än sådana, varå endast sysselsättas medlemmar av samma familj, må barn eller unga personer under aderton år användas allenast efter företeende av läkarintyg, som utvisar lämplighet för dylikt arbete. Sådant intyg skall vara utfärdat av en av vederbörande myndighet godkänd läkare.

§ 3.

Fortsatt användande till sjöss av sådana barn och unga personer medgives endast under förutsättning av förnyad läkarbesiktning, verkställd inom en tidrymd av högst ett år, samt företeende efter varje läkarbesiktning av läkarintyg om lämplighet för arbetet. Utlöper tiden för läkarintygs giltighet under loppet av en resa, skall likväl dess giltighet fortfara till resans slut.

§ 4.

I nödfall äger vederbörande myndighet medgiva yngling under aderton år att embarkera, oaktat han icke undergått undersökning, som föreskrives i §§ 2 och 3, detta dock allenast under villkor att dylik undersökning verkställes i den första hamn, fartyget därefter angör.

§ 5.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola, i enlighet med bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen, delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och av honom inregistreras.

§ 6.

Denna konvention träder i kraft, så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats av generalsekreteraren.

Den är bindande allenast för de medlemmar, vilkas ratifikationer inregistrerats hos sekretariatet.

Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem den dag, då dess ratifikation inregistrerats hos sekretariatet.

§ 7.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem inregistreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

§ 8.

Under förbehåll med hänsyn till bestämmelserna i § 6 förbinder sig varje medlem, som ratificerar denna konvention, att tillämpa bestämmelserna i §§ 1, 2, 3 och 4 senast den 1 januari 1924 samt att vidtaga erforderliga åtgärder för att göra dem effektiva.

§ 9.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att, i enlighet med bestämmelserna i § 421 av fördraget i Versailles och motsvarande paragrafer av de övriga fredsfördragen, tillämpa denna konvention på sina kolonier, besittningar och protektorat.

§ 10.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan 10 år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare för inregistrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år, efter det den inregistrerats hos sekretariatet.

§ 11.

Internationella arbetsbyråns styrelse åligger att minst en gång vart tionde år förelägga generalkonferensen en redogörelse för denna konventions tillämpning och taga i övervägande, huruvida det finnes anledning att på konferensens dagordning upptaga frågan om konventionens revision eller modifierande.

§ 12.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Såsom i den föreliggande propositionen omförmäles och närmare utvecklats i propositionen nr 361 till 1921 års riksdag, åligger det enligt bestämmelse i de fredsfördrag, varigenom världskriget avslutades, regeringen i stat, som tillhör den till nationernas förbund anknutna internationella arbetsorganisationen, att inom ett år eller vid förhinder på grund av exceptionella omständigheter senast inom 18 månader efter avslutandet av ett sammanträde av organisationens beslutande församling, internationella arbetskonferensen, underställa vid sammanträdet antagna rekommendationer — beslut avsedda att underställas vederbörande stater för vidtagande av lagstiftnings- eller andra åtgärder — och konventionsförslag[1]) — beslut avsedda att ratificeras av organisationens medlemmar — den eller de myndigheter, till vilkas kompetensområden resp. frågor höra, för beslutens omgestaltande till lag eller vidtagande av andra åtgärder.

[1]) För godkännande beslut i fråga om såväl rekommendationer som konventionsförslag erfordras två tredjedelars majoritet, och har varje ombud å konferensen en röst.

Till efterkommande av nu berörda bestämmelse avlät Kungl. Maj:t till 1921 års riksdag ovan omnämnda proposition nr 361, vari Kungl. Maj:t anhöll om riksdagens yttrande angående de rekommendationer och förslag till konventioner, som beslutats å internationella arbetskonferensens sammanträden i Washington år 1919 och i Genua år 1920.

Genom nu föreliggande proposition har motsvarande åtgärd vidtagits beträffande de å arbetskonferensens sammanträde i Genève år 1921 beslutade rekommendationer och förslag till konventioner.

Till förberedande av de å dagordningen för sistnämnda konferenssammanträde upptagna frågorna hade arbetsorganisationens verkställande organ, internationella arbetsbyrån i Genève, utarbetat kortfattade betänkanden med frågecirkulär i de olika spörsmålen. Sveriges delegation för det internationella socialpolitiska samarbetet, som hade att avgiva förslag till besvarande av nämnda frågecirkulär, samrådde därvid med vederbörande fackmyndigheter och intresserade korporationer. Vid besvarandet av de frågecirkulär, som rörde jordbruket, biträddes delegationen därjämte av åtta av Kungl. Maj:t tillkallade sakkunniga, nämligen verkställande direktören i Svenska lantarbetsgivarnas centralförening, E. A. H. Carell, redaktören A. Hansson, generaldirektören P. E. G. Insulander, professorn H. J. Juhlin-Dannfelt, ledamoten av riksdagens första kammare J. Johansson i Kälkebo samt ledamöterna av riksdagens andra kammare O. Nilsson i Tånga, D. Pettersson i Bjälbo och P. E. Sköld.

Med ledning av de från de olika staterna inkomna svaren å frågecirkulären utarbetade därefter internationella arbetsbyrån utkast till rekommendationer och konventioner i de skilda frågorna. Dessa utkast, som inneburo modifikationer i många avseenden, tillställdes de olika regeringarna någon tid före konferenssammanträdets början.

I 1921 års konferenssammanträde, som bevistades av ombud för 39 stater och avslutades den 20 november nämnda år, deltogo från Sveriges sida: såsom *ombud för regeringen* t. f. chefen och ordföranden för arbetsrådet S. Ribbing och generaldirektören P. E. G. Insulander med byråchefen J. A. E. Molin och t. f. byråchefen B. A. E. Nyström som experter; såsom *ombud för arbetsgivarna* direktören J. S. Edström med ordföranden i svenska lantarbetsgivarnas centralförening, amiralen W. Dyrssen och direktören E. A. H. Carell som experter; och såsom *ombud för arbetarna* sekreteraren i landsorganisationen E. Johanson med redaktören A. Hansson och ledamoten av riksdagens andra kammare P. E. Sköld som experter. Den mest uppmärksammade frågan å konferensens dagordning, avseende reglering av arbetstiden inom jordbruket, avfördes från dagordningen.

Av de tretton beslut av internationella arbetskonferensen, som genom förevarande proposition underställts riksdagen och hänvisats till behandling av lagutskott, utgöras, såsom de förut återgivna texterna utvisa, sex av rekommendationer och sju av förslag till konventioner. *Utskottet.*

Över samtliga har Sveriges delegation för det internationella socialpolitiska samarbetet den 19 maj 1922 avgivit infordrat yttrande, efter det att delegationen samrått med kommerskollegium, medicinalstyrelsen, lantbruksstyrelsen, skolöverstyrelsen och socialstyrelsen i vad besluten anginge respektive ämbetsverks arbetsuppgifter.

I fråga om fem av de sex *rekommendationerna* — ovan betecknade med II, III, V, X och XIII samt *avseende* respektive *skydd för kvinnliga jordbruksarbetare före och efter barnsbörd, kvinnors nattarbete inom jordbruket, barns och unga personers nattarbete inom jordbruket, socialförsäkring inom jordbruket* och *tillämpningen av veckovila i handelsföretag* — har föredragande departementschefen ansett det icke eller åtminstone för närvarande ej vara påkallat att vidtaga några särskilda åtgärder. Beträffande den återstående, med VII här ovan betecknade *rekommendationen angående jordbruksarbetarnas bostads- och sovplatsförhållanden* har densamma av departementschefen funnits för närvarande icke kunna föranleda annat yttrande, än att de däri berörda frågorna i lämpligt sammanhang borde upptagas till utredning.

Enligt utskottets mening torde den motivering, som i propositionen anförts för departementschefens ståndpunkt i avseende å de skilda rekommendationerna, få anses övertygande, varför nämnda ståndpunkt synes utskottet böra av riksdagen godtagas.

Av de sju i propositionen återgivna förslagen till konventioner beröra tre jordbruket. Av dessa utgöres det med IV betecknade av *förslag till konvention angående minimiålder för barns användande till arbete inom jordbruket.* Under åberopande av vad delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet rörande nämnda förslag yttrat — innebärande att syftet med konventionen, såsom även från skolöverstyrelsens sida vitsordats, i huvudsak torde vara tillgodosett genom vår skollagstiftning — har departementschefen förordat, att Sverige måtte biträda ifrågavarande konventionsförslag.

Rubriken till konventionsförslaget, vilken torde avfattats med hänsyn till ett tidigare uppgjort, mera ingripande förslag i ämnet, motsvarar, såsom synes, ej konventionsförslagets innehåll, men torde denna oegentlighet sakna praktisk betydelse.

Den i förslagets § 1 först upptagna bestämmelsen torde för sin tillämpning inom vårt land ej kräva någon ändring eller komplettering av hos oss gällande författningar å skolområdet. Beträffande den senare bestämmelsen i samma paragraf finnes väl ingen direkt motsvarighet till densamma i hos oss gällande bestämmelser å området, men till sin syftning torde folkskolestadgans föreskrifter kunna sägas innefatta förbud mot skolbarns användande i arbete av sådan art, att det kan inverka menligt på deras skolgång.

Någon allmän bestämmelse, motsvarande det stadgande, som innehålles i § 2 av förslaget, finnes ej i vår skollagstiftning. Möjlighet finnes emellertid att genom de lokala skolreglementena ordna undervisningsperioderna så, att de medgiva barns användande till jordbruks- och särskilt skördearbeten. Denna möjlighet utnyttjas ock i betydlig omfattning, exempelvis genom bestämmelse om inställande av skolarbetet under ett par veckor vid tiden för potatisupptagningen. Därigenom sker emellertid ej någon beskärning i det enligt bestämmelserna rörande statsbidrag till folkskoleväsendet gällande påbudet, att den årliga undervisningstiden i folkskola icke utom i särskilda, å Kungl. Maj:ts beslut ankommande undantagsfall får understiga åtta månader om året.

Någon ändring av gällande bestämmelser i vår skollagstiftning synes utskottet ej påkallas av innehållet i § 2 av konventionsförslaget, liksom ej heller av bestämmelserna i de följande paragraferna i samma förslag.

Då ett biträdande av konventionen sålunda icke för Sveriges del torde medföra några olägenheter, men det å andra sidan med hänsyn till Sveriges medlemskap i den internationella arbetsorganisationen måste anses angeläget, att vårt land, i den mån så låter sig göra, medverkar till det internationella socialpolitiska reformarbetet, får utskottet tillstyrka anslutning till konventionen.

De övriga, jordbruksförhållanden avseende, med VIII och IX betecknade *förslagen till konventioner, angående* den förra *jordbruksarbetarnas föreningsrätt* och den senare *ersättning för olycksfall i arbete inom jordbruket* hava båda till syfte att trygga rätt för jordbruksarbetare till förmåner, vilka för Sveriges del redan äro förverkligade. På enahanda grunder, som ovan anförts beträffande nästföregående konventionsförslag, får utskottet förorda departementschefens förslag om de båda konventionernas ratificering.

Det med XI betecknade *förslaget till konvention angående användandet av blyvitt vid målning* avser en fråga, som i vissa andra länder varit

föremål för betydande uppmärksamhet och givit upphov åt särskilda skyddsbestämmelser. Här i landet torde användningen av blyvitt, blysulfat och produkter, innehållande dessa färgämnen, numera vara obetydlig. Enligt gällande giftstadga skall vid försäljning av blyfärg å omslaget finnas påskrift, innefattande varning mot varans användning inom hus. Sådan användning av blyfärg lärer ej hos oss längre förekomma. De företräden, som blyvitt och därmed likställda produkter i vissa fall anses äga, hänföra sig också till användning utom hus. Det i konventionsförslaget intagna förbudet mot användande av ifrågavarande färgämnen vid invändig målning av byggnader torde sålunda för Sveriges vidkommande icke kunna medföra några olägenheter.

För den tillåtna användningen av blyvitt och därmed likställda produkter uppställer konventionsförslaget ganska omständliga skyddsföreskrifter. Dessa liksom även åläggandet att upprätta viss statistik rörande blyförgiftningsfall bland måleriarbetare torde emellertid, oavsett att de från skyddssynpunkt ej kunna frånkännas berättigande, med hänsyn till den förut berörda obetydliga användningen inom vårt land av blyvitt och övriga hithörande färgämnen icke gärna kunna giva anledning till några mera betungande olägenheter.

Enligt utskottets mening torde sålunda Sverige, såsom ock i propositionen förordats, böra biträda ifrågavarande konvention.

Det ovan med XII betecknade *förslaget till konvention angående tillämpningen av veckovila i industriella företag* har av Sveriges delegation för det internationella socialpolitiska samarbetet underkastats en ingående behandling. Utgående från arbetstidskommitténs uttalanden i ämnet har delegationens flertal kommit till den slutsatsen att, väsentligen med hänsyn till att en lagstiftning om veckovila icke hos oss vore av något starkare praktiskt-socialt behov påkallad, men komme att betunga industrien, icke anse sig kunna för närvarande förorda ratificering. Tvenne ledamöter av delegationen hava emellertid för sin del hemställt om konventionens ratificering. Först avsedda ledamöter av delegationen hava påpekat, att man vid förestående revision av arbetarskyddslagen hade anledning tillse, huruvida ej veckovilan för industriens arbetare kunde i lagstiftningsväg bättre säkerställas. Till vad delegationens flertal sålunda anfört har föredragande departementschefen anslutit sig under framhållande av att söndagsvilan hos oss, i den mån ej särskilda omständigheter påkallade avvikelser, redan vore i vidsträckt mån tryggad.

Det kunde möjligen synas följdriktigt att jämväl i fråga om förevarande konventionsförslag låta det förhållandet, att förslagets syfte i

allt väsentligt redan tillgodosetts här i landet, leda till förordande av ratificering. Ett biträdande av denna konvention skulle emellertid, i olikhet med vad fallet bliver vid anslutning till de förut behandlade, föra med sig en ganska omfattande och komplicerad lagstiftning, som måhända på sina håll skulle förorsaka kännbara olägenheter och före vars genomförande ratificering av konventionen i allt fall ej skulle kunna ske. Anmärkas må även med hänsyn till påståendet, att veckovilan i industriella företag redan genomförts genom arbetstidslagens begränsning av veckoarbetstiden till 48 timmar, att sistnämnda lag är av provisorisk natur med kort giltighetstid, under det att konventionens bestämmelser skulle bliva gällande för minst 11 år från ikraftträdandet.

Med hänsyn till den påpekade möjligheten av förevarande frågas upptagande till behandling i samband med arbetarskyddslagens revision må nämnas, att socialstyrelsen numera enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 sistlidne november fått i uppdrag att utarbeta förslag till sådan revision, därvid styrelsen jämväl har att föreslå de ändringar i lagen, som betingas av den internationella regleringen på området.

På ovan berörda grunder anser utskottet sig i överensstämmelse med departementschefens uppfattning icke kunna tillstyrka för närvarande konventionens ratificering.

De två sista med XIV och XV betecknade *konventionsförslagen, avseende* det förra *minimiålder för eldare och kollämpare ombord å fartyg* samt det senare *obligatorisk läkarundersökning av barn och unga personer, som användas till arbete ombord å fartyg*, gälla båda ett hittills från skyddssynpunkt föga beaktat verksamhetsområde. Det torde få anses väl motiverat, att internationella arbetsorganisationen vid sin strävan att förbättra sjöfolkets arbetsförhållanden särskilt uppmärksammat de i regel mest skyddsbehövande eller de minderåriga. Ehuru kommerskollegium jämte två ledamöter av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet ställt sig avvisande emot ifrågasatt anslutning till förslagen, har också departementschefen i överensstämmelse med den mening, vilken härutinnan hävdats av flertalet av förenämnda delegation, givit sin tillstyrkan åt de båda konventionernas ratficering.

I olikhet med vad som varit förhållandet vid de förut av utskottet tillstyrkta konventionsförslagen skulle ett biträdande av de båda nu ifrågavarande kräva lagstiftnings- eller andra åtgärder, vilkas genomförande förutsätter riksdagens medverkan. Såsom ovan antytts, torde dessa åtgärder emellertid hava vägande skäl för sig med hänsyn till den numera allmänt erkända förpliktelsen för staten att skydda de minder-

åriga mot ohälsa och överansträngning i arbetet. Några större olägenheter för sjöfarten skulle väl ej heller förorsakas av tillämpningen av de i konventionsförslagen innefattade bestämmelserna, då dessa, såsom departementschefen framhåller, ej skulle gälla kust- och inomskärsfart och minderåriga dessutom torde hava relativt mindre användning inom de vidsträcktare farterna. Anmärkas må även, att med den brist å arbete, som under de senaste åren rått inom sjömansyrket, tillflödet av minderårig arbetskraft till sjöfarten i väsentlig mån lärer hava nedgått. Påpekas kan slutligen, att fisket — såsom framgår bl. a. av fördelningen på olika konventionsförslag av arbetstidsbestämmelserna för sjöfolket vid arbetskonferensens sammanträde i Genua år 1920 — icke är att inräkna under »sjöfart».

Enligt utskottets mening torde sålunda de nu avhandlade båda konventionerna böra biträdas av Sverige.

Efter erinran att i de fall, då en rekommendation ej leder till någon lagstiftningsåtgärd eller annat åtgörande för dess genomförande eller ett konventionsförslag icke vinner vederbörande myndighets eller myndigheters bifall, respektive medlem av den internationella arbetsorganisationen icke är underkastad någon vidare förpliktelse med hänsyn därtill, får utskottet på grund av vad ovan anförts hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t meddela, att riksdagen för sin del icke haft något att erinra mot departementschefens hemställan beträffande de riksdagen för yttrande underställda, med II—V samt VII—XV betecknade rekommendationer och förslag till konventioner.

Stockholm den 3 maj 1923.

På andra lagutskottets vägnar:

BROR PETRÉN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Bror Petrén*, *von Sydow*, *Alfred Petrén*, greve *Spens*, *Tjällgren**, *Sigfrid Hansson*, *Thorberg** och *von Koch;*

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar, *Hagman*, *Karlsson* i Gasabäck, *Magnusson* i Skövde, *Johanson* i Stockholm*, *Nilsson* i Vibberbo, *Holmström* i Stockholm och *Sundling*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

Beträffande det med IV betecknade förslaget till konvention angående minimiålder för barns användande till arbete inom jordbruket.

1) av herrar *Magnusson* i Skövde och *Sundling*, vilka anfört:

Enligt förslagets text avser detsamma väsentligen att trygga barnens skolgång, en angelägenhet som i vårt land redan i största utsträckning tryggats genom gällande skolstadga, vilket också framhållits såväl i Kungl. Maj:ts proposition som i skolöverstyrelsens yttrande. Att under sådana omständigheter, om också blott genom konventionens rubrik, binda oss för ett uttalande angående *minimiålder* för barns användande til jordbruksarbete anse vi obehövligt och olämpligt, och skulle eventuella framtida åtgärder i denna riktning särskilt träffa de mindre jordbrukarna, för vilka det är av utomordentlig vikt äga rätt att använda barnen till lämpligt arbete i jordbruket i mån detta kan ske utan hinder för deras skolgång. Vi anse därför, att utskottet bort avstyrka ratificering av ifrågavarande förslag;

2) av herr *Tjällgren*.

Beträffande det med XII betecknade förslaget till konvention angående tillämpningen av veckovila i industriella företag.

av herrar *Alfred Petrén*, *Sigfrid Hansson*, *Thorberg*, *Magnusson* i Kalmar, *Hagman*, *Johanson* i Stockholm och *Holmström* i Stockholm, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka ratificering av förevarande konvention.

Beträffande det med XIV betecknade förslaget till konvention angående minimiålder för eldare och kollämpare ombord å fartyg.

av herr *Bror Petrén*, som, med instämmande av herrar *von Sydow*, greve *Spens*, *Magnusson* i Skövde och *Sundling*, anfört:

Förevarande konventionsförslag innehåller föreskrift, att personer under 18 år icke utom i vissa angivna undantagsfall må användas såsom eldare eller kollämpare ombord å båt, fartyg eller skepp, av vad slag som helst, vilket nyttjas i »sjöfart till havs».

I sjömanslagen av den 15 juni 1922 finnes föreskriven en allmän minimiålder av 14 år för användning i skeppstjänst och av 16 år för

användning i eldartjänst; och äro bestämmelserna därom hämtade från sjölagens 70 §, där de infördes genom lag den 16 oktober 1914.

De s. k. skeppstjänstkommitterade hava i sitt den 21 maj 1920 avgivna förslag till bemanningsförordning för vissa fall höjt åldersgränsen för eldare till 18 resp. 19 år och för kollämpare föreslagit en minimiålder av 17 resp. 18 år. Nämnda förslag har emellertid hittills ej föranlett någon framställning i ämnet till riksdagen.

Beträffande det föreliggande konventionsförslaget har från kommerskollegii sida gjorts gällande, att det icke vore tillrådligt att på internationell väg söka framtvinga en åldersbegränsning för eldarna, så länge det icke ansetts erforderligt för Sveriges vidkommande att på lagstiftningsväg härutinnan gå längre än i den nya sjömanslagen stadgas.

Vederbörande departementschef har till stöd för av honom uttalad uppfattning, att nämnvärda olägenheter ej vore att förvänta av ett biträdande av konventionsförslaget, åberopat, att enligt en statistisk utredning rörande sjömansyrket i Sverige — i huvudsak hänförande sig till förhållandena år 1911 — endast 6,8 % av de under undersökningen inbegripna eldarna och 21,8 procent av de under undersökningen inbegripna kollämparna vore under 18 år.

Utan att vilja göra någon erinran emot att eldarnas och kollämparnas arbete med hänsyn till såväl graden av ansträngning som arbetets beskaffenhet i allmänhet är ur hygienisk synpunkt mindre lämpat för minderåriga, hyser jag i anslutning till det av kommerskollegium gjorda uttalandet den meningen, att frågan om ändring av hithörande lagbestämmelser bör efter föregången närmare utredning om den nuvarande användningen av personer under 18 års ålder till eldare och kollämpare ombord å fartyg i östersjö-, nordsjö- och oceanfart upptagas till vederbörlig prövning, innan ståndpunkt tages till spörsmålet om ratificering av nu förevarande konvention.

I enlighet med denna min uppfattning har jag därför ansett, att utskottet bort förklara sig ej kunna tillstyrka för närvarande konventionens ratificering.

Beträffande det med XV betecknade förslaget till konvention angående obligatorisk läkarundersökning av barn och unga personer, som användas till arbete ombord å fartyg.

av herr *Bror Petrén*, som, med instämmande av herrar *von Sydow*, greve *Spens*, *Magnusson* i Skövde och *Sundling*, anfört:

Förevarande konventionsförslag innehåller *dels* föreskrift att personer under 18 år icke utom i vissa angivna undantagsfall må användas till arbete å båt, fartyg eller skepp av vad slag som helst, vilket nyttjas i »sjöfart till havs», utan efter företeende av läkarintyg, som utvisar lämplighet för dylikt arbete, och *dels* stadgande om förnyad läkarundersökning inom en tidrymd av ett år såsom villkor för fortsatt användande till sjöss av nyssnämnda personer.

Kravet å läkarundersökning såsom förutsättning för minderårigs anställning å fartyg i »sjöfart till havs» — vartill torde kunna hänföras östersjö-, nordsjö- och oceanfart — är för vårt lands vidkommande redan till väsentlig del tillgodosett. Enligt förordning av den 30 december 1922 angående vissa villkor beträffande hälsotillstånd och kroppsbeskaffenhet för vinnande av anställning å fartyg i viss fart erfordras för anställning å fartyg, som går i oceanfart, företeende av läkarintyg, utfärdat under loppet av de sista sex månaderna före anställningens början. Jämlikt förordningen av den 13 juni 1911 angående sjömanshusen i riket samt sjöfolks på- och avmönstring kräves för inskrivning vid sjömanshus läkares intyg, ej över sex månader gammalt, att sökanden av honom undersökts. Då inskrivning vid sjömanshus i regel är en förutsättning för mönstring, kunna minderåriga följaktligen ej få anställning å fartyg i utrikes fart och ej heller å en väsentlig del av passagerarfartyg i inrikes fart utan att hava undergått läkarbesiktning.

Från och med år 1918 bidrager statsverket till kostnad för ovan avsedd läkarundersökning av sjöfolk i enlighet med vissa av riksdagen godtagna grunder, vilka finnas upptagna i förordningen den 31 december 1917 angående läkarintyg för sjöfolk. För ändamålet finnes å 10:e huvudtiteln uppfört ett extra förslagsanslag, vilket för budgetsåret 1923—1924 är föreslaget att utgå med 35,000 kronor.

Beträffande det föreliggande konventionsförslaget har från kommerskollegii sida framhållits, att genom gällande bestämmelser trygghet redan syntes hava vunnits för att minderårig sjöman vid den första anställningen äger erforderlig hälsa och tillräckliga kroppskrafter för sjöfart av det med konventionsförslaget avsedda slaget. Att ytterligare utsträcka kravet på läkarundersökning av de minderåriga vore enligt kommerskollegii mening icke motiverat, i varje fall icke förr än det bleve klarlagt, huruvida den anställde skulle själv bekosta undersökningen eller huruvida, i motsatt fall, medel kunde av det allmänna lämnas till bestridandet av de erforderliga kostnaderna.

Vederbörande departementschef har till stöd för sin tillstyrkan av Sveriges anslutning till konventionsförslaget framhållit bl. a., att den av

kommerskollegium berörda kostnadsfrågan torde begränsas till relativt obetydliga dimensioner.

I anslutning till det av kommerskollegium gjorda uttalandet synes mig, oavsett huruvida tillräckligt vägande skäl kunna anses föreligga för biträdande av konventionsförslaget, frågan om sättet för gäldande av kostnaden för de genom förslagets tillämpning tillkommande ytterligare läkarundersökningarna böra klarläggas för att i mån så erfordras föreläggas riksdagen, innan ståndpunkt tages till spörsmålet om ratificering av nu förevarande konvention.

I enlighet med denna min uppfattning har jag därför ansett, att utskottet bort förklara sig ej kunna tillstyrka för närvarande konventionens ratificering.